



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

XXI. De Virtutibus. Theologicis. Fides operibus comprobanda. In solo Deo ponenda fiducia. Motiva amoris erga Deum. Amor proximi beneficiis ostenditur. Hortatio ad eleemosynam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

parant. Finge tibi ingentia quæque scelera obijci: puta te contumeliis prosciudi, omnia quæ possides à te violenter auferri; & sic patientiam exerce, ac si res vera ageretur. Non trepidabis in ipsa re, si ante rem te ita exercearis. Magnos ad pugnam spiritus adfert miles, qui sanguinem sæpe iudit.

5. Virtutum habitus non nisi longâ exercitatione comparantur. An verò aliquam ex illis obtinueris, ex his indicii dignosces. Si nimirum vitia virtuti opposita extincta sentias, aut magnâ ex parte compressâ. Si pravorum affectionum motus sub frano rationis legem pati, ac menti parere facile compellas. Si actus virtutis absque difficultate, imò etiam cum delectatione exerceas. Si tepidorum dicta contemnas, plenaque spiritus libertate ad ea præstanda te exeras, quæ displicent imperfectis. Si prava actus, ad quos antea per habitum inclinabaris, connaturali quodam fastidio abomineris. Si neque per somnium re aliqua turpi delectari, aut quidpiam injustum approbare videaris. Si ea satagas imitari, quæ in aliis laudas & admiraris; atque ab illis abstineas, quæ reprehendis. Si nullam culpam exiguam putes; omnemque imperfectionem, quantumvis minimam, studiosè vitas, & observes. Si cum vides vel audis, æquales tuos divitiis aut dignitatibus florere; nec invidias, nec perturbas. Si errores tuos ingenuè fatearis, cupiens ab omnibus corrigi & reprehendi. Si conscientia testimonio contentus, bona opera in te ipso serves, & abscondas: rectè enim facti fecisse præmium est. Si studio denique virtutis sine intermissione incumbas: nam vera virtus nunquam torpet, sed semper in actu est.

C A P U T XXI.

De virtutibus Theologicis. Fides operibus comprobanda. In solo Deo ponenda fiducia. Motiva amoris erga Deum. Amor proximi beneficiis ostenditur. Hortatio ad eleemosynam.

1. **B**asis cæterarum virtutum & totius Christianæ vitæ fundamentum est fides; sine quâ nemo potest placere Deo. Hæc est sapientia, quæ domuit orbem; cui firmiter adhaerendum, omni disquisitione & curiositate rejectâ. Crede autem, & operare: quia fides sine operibus mortua est. Sermo tuus, & professio tua

jaçant fidem: cave, ne vita & mores prædicent infidelitatem. Credis Evangelium: cur non obedis Evangelio? Credis vitam æternam: cur brevissimum tempus interminabili præfers æternitati? Quid prodest credere vera & bona, si tu falsus es; & mala operaris? Vix fieri potest, ut benè credat, qui malè vivit: ille enim verè credit, qui exercet operando quod credit.

2. Cum certissimum sit, Dei providentiâ omnia disponi, & gubernari, adeò ut nec passer de cælo, nec folium ex arbore cadat absque ejus nutu & voluntate; ipsi te totum trade excelso animo, & ingenti fiducia, nihil dubitans, quin opportunum ad res omnes auxilium sis habiturus. Scito, omnia humana consilia atque præsidia fallacia & incerta esse; teque regi & agi absque ulla anxietate à Deo finas. Et si res accidant inopinatæ, quibus actionum tuarum & consiliorum tota series turbari & præcidi videatur, vel morbis, vel falsis criminationibus, aliisque casibus gravioribus; ne respondeas animum, sed spe divinâ munitus, ejus te regimini subijce: nam per hos casus, per hæc discrimina, ad illum finem te divina Sapientia perducit, quem tibi ab æterno destinavit. Non sentit malum præsens, qui futura sperat bona. Tantum potest homo, tantum habet, quantum sperat, & credit.

3. Charitas omnium virtutum forma & Regina, & Deum respicit, & proximum. Et Deus quidem ex toto corde, ex tota anima, ex totis viribus, super omnia amabilia diligendus est, purè propter se, & suam infinitam bonitatem. Quod es, quod vivis, quod moveris, quod sentis, quod intelligis, Dei gratia est. Ipse te à servitute diaboli redemit: ipse animam tuam innumeris prærogativis nobilitavit: ipse tibi vitam æternam, nullis præcedentibus meritis, præparavit. Cælum, terra, aër, aqua, & omnia quæ in eis sunt, magnis vocibus quotidie clamant, ut summo eum amore prosequaris, à quo propter te creata sunt. Cur per multa vagaris, quaerendo bona animæ tuæ? Ama unum bonum, quod est omne bonum. Quære simplex bonum, quod est summum bonum; quo nihil majus, nihil amabilius potest excogitari. Solus amor est, quo mutua Creatori vicem, quamvis non ex æquo, rependere potes. Amor autem non est otiosus; non quaerit quæ sua sunt: operatur magna, si est. Nulla amanti impervia difficultas. Verus amator mori potest, vinci non potest.

4. Natura omnibus amorem iadidit mutuum, & sociabiles fecit: omnes enim homines magni corporis membra sumus; ad eandem fidem & gloriam vocati. Non amat Deum, qui non diligit fratrem suum. Actus verò dilectionis erga proximum sunt; beneficia omnibus conferre, omnibus prodesse, omnes obsequio & amore prævenire. Beneficia autem læto animo & prompto indigentibus conferes, nullâ intercedente morâ; nisi in accipientis verecundiâ sufficiat ad remedium tristius quidpiam passis, quod eorum indigentiam scias. Molestum verbum, & onerosum est, Rogo. Si amici desiderium occupas, & antecedis, antequam rogeris; multiplicas munus tuum. Non tulit gratis, qui, cum rogasset, accepit. Si prævenire non potuisti, plura rogantis verba intercede, ne rogatus videaris; teque daturum, ipsâ festinatione approba, etiam si non fuisses interpellatus. Tum bona verba bonis rebus adijce; nec quidquam triste misceas beneficio, non molestiam, non tarditatem, non exprobrationem, non denique jactantiam. Res ipsa te silente loquetur; & qui videt in abscondito, reddet tibi.

5. Inter actus Christianæ beneficentiæ præcipuum tenet locum elemosyna; quâ fides probatur, redimuntur peccata, emitur cælum. Cave ergo, ne despicias pauperem, qui cum sibi egenus sit, te facere divitem potest. Peccatis tuis venundatus es, redime te pecuniâ tuâ: fac de instrumento avaritiæ, subsidium misericordiæ. Histrio te ad risum provocans, plenus à te recedit; Christus offerens regnum cælorum, nihil accipiet. Tributa Principi vel invitus solvis, et si ex agris nihil perceperis; Christo Regi ex eo, quod superabundat, frustum panis denegabis. Cave, ne parcens pecuniis tuis, reus sis sanguinis fratris tui: Si non pavisti, occidisti. Cogitas, quàm bene alii post te vivant; non cogitas, quàm malè tu moriaris. Satius est deesse aliquid hæredibus tuis de patrimonio, quam tibi de salute. Inspice rationes tuas. Vide, quid in æterna patria, quid hic possideas. Ex omnibus rebus tuis id solum in morte reperies, quod per manus pauperum in cælum præmisisti. Argue infidelitatem tuam. Invadere domum hostis potest; cælum non potest.

CAPUT XXII.

De Prudentia. Eius necessitas, & difficultas. Officium viri prudentis.

1. **U**T architectis nullum opus rectè procedit sine linea, & libella; ita nec nobis sine prudentia. Hæc norma cæterarum virtutum est, recta ratio agendorum, oculus animæ, & ars vivendi. Non potest esse jucunda vita, à qua absit prudentia. Hanc artem difficillimam esse omnes fatentur. Sed & obscura est. Oritur ex eo difficultas, quod intrâ considerationis suæ ambitum res omnes tam universas, quàm singulares complectatur: ac deinde, quod nullus sit certus status rerum humanarum; quæ cum sint variæ semper & contingentes, atque à diversis pendeant circumstantiis, non est cujusque ingenii, certam in illis statuere normam, & quæ non rarò repugnantia sunt, certo quodam temperamento conjungere, & miscere. Obscuritatem verò adfert caligo illa, quâ rerum gerendarum causæ involvuntur. Apparent quidem earum fastigia; sed latent fundamenta. Latet etiam divinum decretum, de prospero vel infelici rerum eventu: undè fit, ut paucorum sit ista virtus. Pauci possunt quid magis expediat in quovis negotio prævidere.

2. Prudentiam gignunt usus, & memoria. Res enim singulares, quas illa regit, notæ homini sunt per usum, & experientiam. Tutus eris, si tuo, & alieno credideris experimento; nec altiori rei te impones, in qua tibi tremendum, & unde cadendum sit. Ut verò omnia prudenter disponas, inspicere primùm debes te ipsum; deinde negotia quæ aggredieris; tum eos, quorum causa, vel cum quibus agendum est. Et te ipsum quidem accuratè æstimabis, ne plus quàm potes tibi posse videaris. Aliquis eloquentiæ fiduciâ prolapsus est: quidam patrimonio suo plus imperavit quàm ferre queat: alius infirmum corpus laborioso oppressit officio. Æstimanda sunt postea quæ aggredieris; & vires tuæ cum rebus agendis comparandæ. Opprimunt onera, quæ ferente majora sunt. His quoque admovenda manus, quorum finem aut facere aut certe sperare possis. Hominum deinde delectus habendus est, an digni sint quibus partem vitæ tuæ imperdas: eorum mores examinandi, ne tibi noceras, dum aliis prodesse tudes. Denique considerandum est, utrum naturâ tua rebus hujusmodi agendis